



Kulturarv Östergötland

Kulturarv
Östergötland

Kulturarvet upp på agendan!

Kulturarvsfrågorna kommer alltför ofta långt ned på kommunernas prioriteringslistor. Tillsammans med det nationella projektet Agenda Kulturarv gör Kulturarv Östergötland under våren en rundresa i länets kommuner för att diskutera hur man kan föra upp kulturarvsfrågorna på agendan. Under våren släpps också mycket fint skolmaterial via flera olika projekt knutna till Historieportalen och Kulturarv Östergötland. Vårens projektdag arrangeras i mitten av maj tillsammans med Agenda Kulturarv.

Agenda kulturarv i Östergötland

Agenda kulturarv är ett riksomfattande projekt vars syfte är att förnya kulturarvssektorns inriktning och arbetssätt, slagkraft och demokratiska förankring. Målsättningen är att ta fram ett nationellt program för kulturarvsfrågor, en agenda för kulturarvet. Projektet drivs av länsstyrelserna, Länsmuseernas samarbetsråd och Riksantikvarieämbetet. Arbetet sker på nationell och regional nivå. I Östergötland har vi valt att använda Kulturarv Östergötland som plattform.

Ett gemensamt drag för de flesta regioner i landet är att bjuda in kommunerna att delta i arbetet med Agenda kulturarv. Genom att engagera kommunerna uppnås detta mål till stor del. Merparten av samhällsplaneringen sker på kommunal nivå inom ramarna för översikts- och detaljplanering. Inom detta arbete är det viktigt att kulturarvsfrågorna får en framskjuten position, då man vet att de värden som kulturarvet representerar är viktiga för människor.

Det konkreta arbetet i länet går ut på att åka ut och träffa representanter för kommunerna. Projektets bakgrund och syfte presenteras, men också Kulturarv Östergötland och hur samarbetet med Kulturarv ser ut i praktiken. Mötet inriktar sig på att uppmana till utarbetande av handlingsprogram för kulturarvsfrågor som kan underlätta t ex vid planering inom kommunen. Vidare efterlyser vi en kontaktperson för Agenda kulturarv för att skapa ett nätverk mellan länets 13 kommuner vad gäller kulturarvsfrågor. Syftet är att lyfta kulturarvsfrågorna inom kommunerna, få kommunerna att skaffa egen kompetens för att i förlängningen möjligen ta ett större ansvar för dessa frågor.

Clas Ternström, projektledare Agenda kulturarv

Industrihistoria på nätet

Arbetet med projektet Produkt och bild, Finspång är nu inne i sin avslutande fas. Omkring tusen bilder har samlats in och registreras nu för fullt samt läggs i en databas. Databasen görs tillgänglig på länsmuseets Faktahylla och delar av materialet kommer också ut på nätet. Under projektets gång har också två större möten hållits i Finspång tillsammans med skolprojektet Östergötland – ett historiskt laboratorium, med deltagare från olika delar av kommunen. Dessutom håller en [hemsida](#) på att färdigställas, där besökaren själv kan göra en rundresa bland bilder och produkter ur Finspångs historia. Det är framför allt brukshistorien som framhålls. Finspång har en mycket lång tradition av gruv- och bruksrörelse som på många sätt är unik.

Historieportalen och skolprojektet

Länkade till Historieportalen och Kulturarv Östergötland arbetas just nu i flera projekt som under våren lägger ut mängder av material om länets kulturhistoria. Dels i det treåriga projektet Östergötland – ett historiskt laboratorium, dels via den populärvetenskapliga historieskrivning som görs om Östergötlands historia, där nu 1700-talet läggs ut. Här kan besökaren läsa om hur östgötska knektar levde, hur vallonerna hamnade i Finspång och vilka östgötska författare

agenda
kulturarv

Agenda kulturarv är ett riksomfattande projekt vars syfte är att förnya kulturarvssektorns inriktning och arbetssätt, slagkraft och demokratiska förankring.



Grytgöls Bruk. Ett av bruken som redovisas i Produkt och bild, Finspång.

som verkade på 1700-talet. Vad gäller Historieportalen www.edu.linkoping.se/lokalhistoria så har den bytt ansikte. Sidan har fräschats upp och gjorts om för att bli mer lättorienterad. Portalen har också byggt ut delen om handledning. Vi har försökt att engagera olika arkivinstitutioner för att kunna informera om de lokalhistoriska skatter som gömmer sig i arkiven. Det har resulterat i dels en avdelning på webbsidorna men också i en tryckt broschyr med kontaktpersoner på arkiven i Linköping. Vi har också initierat samma idé i Norrköping där arbetet är i gång. På portalens sidor har vi också tagit fram sidor om Finspångs skogshistoria. Förhoppningsvis kommer man även att kunna läsa om gruvstugorna runt omkring Finspång. Sidorna kommer att kopplas ihop med sidorna på [Östergötland – ett historiskt laboratorium](#).

Vid ett antal tillfällen har portalen varit ute och visat upp sig för lärare och andra intresserade och alla har visat positiva reaktioner och stort intresse för sidorna och dess framtid. Skolor som har gjort arbeten, som de vill visa upp, har länkats ut på våra inspirationssidor [Låt dig inspireras](#). Skicka gärna in tips om gjorda arbeten, vi vill ha in mer bidrag för att kunna inspirera ännu fler.

Nyheter på nätet

Även mycket externt material görs i landet, vilket i högsta grad kan glädja oss i Östergötland. Lantmäteriverket har till exempel många fina [historiska kartor](#) inlagda på sina sidor. Här kan du bland annat finna häradskartor från i stort sett hela vårt län. Dialekter hör också till vårt kulturarv. Via Umeå universitet kan besökaren lyssna till [100 svenska dialekter](#), däribland fyra från Östergötland. Det är också glädjande att kunna konstatera att den medicinalhistoriska databas som en tid legat nere åter är i funktion.

Andra pågående projekt

Flera andra kulturhistoriska projekt pågår i länet med fokus på dokumentation och tillgänglighet. I [Hembygdsföreningarnas bilder och Kulturarv Östergötland](#) finns i dagsläget ett par tusen bilder inlagda i en databas som kommer att tillgängliggöras på en rad olika platser i länet och så småningom förhoppningsvis också på nätet. I Kisa har [emigrantbrevsprojektet](#) nu avslutat den första registreringen av alla brev. Denna registrering kan antagligen läggas ut på nätet under senhösten. Nu börjar en scanning av breven. I Söderköping har S:t Ragnhilds Gille tillsammans med Kompetenscentrum och kommunen precis börjat att registrera bilder och föremål ur gillet samlingar för att så småningom kunna tillgängliggöra detta. I både Ödeshög och Valdemarsvik pågår också dokumentationsprojekt med inriktning mot lokalhistoriskt material.



Mjölby tunnbinderi. Bild från projektet Hembygdsföreningarnas bilder och Kulturarv Östergötland.



Ett hundra år gammalt brev ur emigrationssamlingarna i Kisa.

Kontakt.....Dan Malmsten
Grafisk form.....Charlotte Fahlén

www.tema.liu.se/kulturarv/